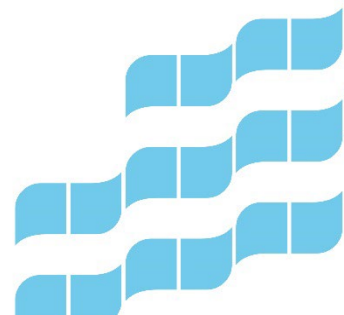

Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista 2022

Kaupunkihiljaisten alueiden aluerajausten päivittäminen ja
yleiskaavamääräyksen kehittämissuositukset

Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön palvelualue, ympäristönsuojelu 19.1.2023

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Keskeisimmät säädökset ja tavoitteet	4
2.1. Ympäristömeludirektiivi	4
2.2. Kansallinen lainsäädäntö.....	4
2.3. Tampereen kaupungin tavoitteet.....	4
3. Kaupunkihiljaisen alueen määritelmä.....	5
4. Tampereen hiljaisista alueista tehtyjä selvityksiä	6
5. Kaupunkihiljaisten alueiden rajausperusteet.....	7
5.1. Tarkasteltavat alueet	7
5.2. Melutilanteen tarkastelu.....	8
5.3. Yleiset havainnot melutilanteesta virkistysalueilla	9
5.4. Huomioitavaa rajausperusteista.....	9
6. Kaupunkihiljaiset alueet vaiheyleiskaavassa.....	11
6.1. Yleiskaavamääräys ja merkinnän kuvaus sekä karttamerkintä.....	11
6.2. Huomioita kaavamääräyksestä ja -merkinnästä	12
7. Ehdotukset kaavamääräyksen ja -merkinnän muutoksiksi.....	14
7.1. Ehdotus kaavamääräyksen täydentämiseksi	14
7.2. Ehdotus merkinnän kuvaukseksi	14
7.3. Ehdotus karttamerkinnän muutokseksi.....	15
8. Kaupunkihiljaisten alueiden aluerajausten muutostarpeet.....	16
9. Lisäselvitystarpeet	17
10. Lähteet	18
11. Liitteet – kaupunkihiljaisten alueiden kohdekortit.....	19

Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista 2022

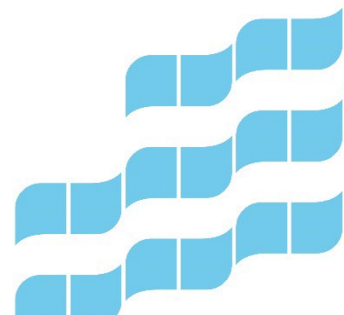
Tampereen kaupunki, ympäristönsuojelu 19.1.2023

ISBN 978-952-371-058-0 (pdf)

Tampereen kaupunki. Ympäristönsuojelun julkaisuja 1 ; 2023

ISSN 2736-8718

Kannen kuva: Luminen maisema Tohlopin rannalla. Ympäristönsuojelu/Tampereen kaupunki

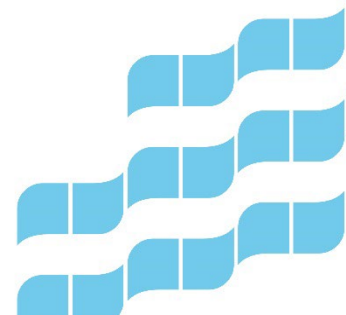
1. Johdanto

Tampereen kantakaupungin hiljaiset virkistysalueet kartoitettiin ensimmäisen kerran vuonna 2020 (Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista, 2020). Kartoitus tehtiin ympäristönsuojeluyksikön toimesta Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2017–2021 -työtä varten. Alueet merkittiin pistemäisinä kohdemerkintöinä valtuustokauden 2017–2021 vaiheyleiskaavaan (jatkossa vaiheyleiskaava 2017–2021). Alueiden turvaamiseksi laadittiin kaavamääräys. Vaiheyleiskaava 2017–2021 ei ole tätä selvitystä laatiessa vielä saanut lainvoimaa.

Tämä selvitys on tehty Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluyksikön toimesta virkatyönä Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2021–2025 -työtä varten. Selvityksessä tarkastellaan kantakaupungin alueen laajempien kaupunkihiljaisten virkistysalueiden tilannetta Tampereen kaupungin viimeisimmän, vuonna 2022 valmistuneen strategisen meluselvityksen tulosten pohjalta (jatkossa meluselvitys 2022). Lisäksi tarkastellaan vaiheyleiskaavan 2017–2021 kaupunkihiljaisia alueita koskevan kaavamääräyksen ja -merkinnän kehitystarpeita.

Työ tukee Tampereen kaupungin tavoitetta säilyttää, turvata ja kehittää asukkaiden saavutettavissa olevia, ääniympäristöltään miellyttäviä, laajempia virkistysaluekokonaisuuksia Tampereen kantakaupungin alueella.

Kaupunkihiljaisten alueiden aluerajaukset löytyvät Tampereen kaupungin Oskari-karttapalvelusta internetosoitteesta <https://www.tampere.fi/kartta> . Karttatason nimi on Kaupunkihiljaiset virkistys- tai luonnonsuojelualueet.

2. Keskeisimmät säädökset ja tavoitteet

2.1. Ympäristömeludirektiivi

Euroopan unionin ympäristömeludirektiivi (2002/49/EY) ohjaa unionin alueen meluntorjuntatyötä. Direktiivin tavoitteena on vähentää ja ehkäistä ympäristömelun aiheuttamia haittoja. Tavoitteen saavuttamiseksi suurimmista kaupungeista ja vilkkaimmilta liikenneväyliltä laaditaan yhtenäisillä menetelmillä yleistason meluselvitykset ja melumallinnuskartat. Niiden perusteella tehdään meluntorjunnan toimintasuunnitelmat. Direktiivin tavoitteena on myös varmistaa, että ihmiset saavat tietoa ympäristömelusta ja sen vaikutuksista. Hiljaisten alueiden turvaaminen on yksi direktiivin tavoitteista. Lisätietoa ympäristömeludirektiivistä löytyy Suomen ympäristöministeriön tai Euroopan unionin internetsivuilta.

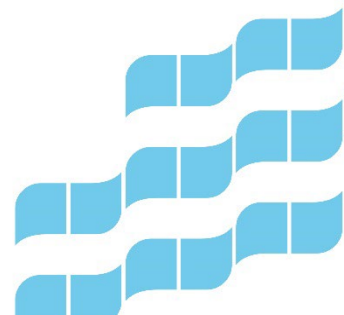
2.2. Kansallinen lainsäädäntö

Suomen lainsäädännössä suurimpien kaupunkien meluntorjuntatyötä ohjaavat ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja valtioneuvoston asetus meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (1107/2021). Tampereen kaupungin strateginen meluselvitys ja sen pohjalta tehtävä Tampereen kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma laaditaan viiden vuoden sykleissä.

Melusta, sen terveysvaikutuksista ja meluntorjuntaan liittyvästä lainsäädännöstä löytyy lisätietoa muun muassa ympäristöministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen internetsivuilta.

2.3. Tampereen kaupungin tavoitteet

Tampereen kaupunki on asettanut hiljaisten alueiden turvaamiselle tavoitteita omassa meluntorjunnan toimintasuunnitelmassaan sekä melulinjauksissaan.

Tampereen kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018–2022 (yhdyskuntalautakunta 26.6.2018):

Hiljaiset alueet ovat kaikkien asukkaiden saavutettavissa. Säilytettävät hiljaiset alueet määritellään ja turvataan tärkeiden hiljaisten virkistysalueiden ääniympäristön säilyminen.

Tampereen kaupungin melulinjaukset (yhdyskuntalautakunta 27.8.2019):

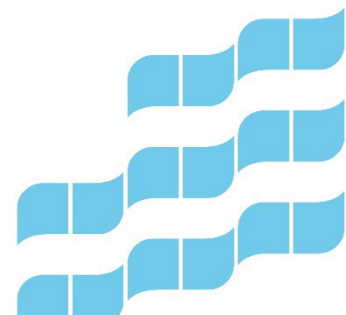
Tavoitteena on säilyttää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia hiljaisia alueita kaupungissa. Hiljaisella alueella tarkoitetaan sellaisia alueita, joilla melun keskiäänitaso LAeq ei ylitä päivällä 50 dB eikä yöllä 45 dB. Vaikutukset hiljaisten alueiden säilymiseen arvioidaan tarpeen mukaan myös asemakaavoituksessa.

Melulinjausten tavoite on yhtenevä valtioneuvoston asetuksen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (1107/2021) *hiljainen alue väestökeskittymässä* -määritelmän kanssa. Määritelmän mukaan *hiljaisella alueella väestökeskittymässä* tarkoitetaan aluetta, jossa minkään melulähteen aiheuttama melutaso ei ylitä päivällä (kello 7–22) 50 desibeliä eikä yöllä (kello 22–7) 45 desibeliä.

Tampereen melulinjauksen tavoitetasossa yksilöity keskiäänitaso LAeq on Suomen meluntorjuntalainsäädännössä yleisesti käytetty melun tunnusluku. Keskiäänitasot ilmoitetaan useimmiten erikseen koko päiväajalle (LAeq kello 7–22) ja koko yöajalle (LAeq kello 22–7). Keskiäänitaso kuvaa annetun ajanjakson keskimääräistä melutasoa. LAeq-keskiäänitason A-painotus pyrkii kuvaamaan ihmisen kuuloaistin herkkyyttä melulle.

3. Kaupunkihiljaisen alueen määritelmä

Tässä selvityksessä *kaupunkihiljaisilla alueilla* tarkoitetaan asutuksen lähellä olevia suhteellisen hiljaisia alueita, joilla melun keskiäänitaso LAeq ei ylitä päivällä 50 desibeliä eikä yöllä 45 desibeliä. Tällaiset alueet ovat yleensä ympäröiviä kaupunkimaisia alueita hiljaisempia ja ne koetaan ääniympäristöltään miellyttäväksi. Liikenteen taustamelu ja muut ihmistoiminnan äänet voivat kuitenkin olla selvästi kuultavissa.

Tässä selvityksessä ei tarkastella erikseen niin sanottuja *luonnonhiljaisia alueita*. Tällaisilla alueilla luonnonäänet hallitsevat äänimaisemaa. Ihmistoiminnan aiheuttama taustamelutaso voi tällöin olla esimerkiksi alle 35 desibeliä (LAeq). Esimerkiksi Pohjois-Tampereella on laajoja luonnonhiljaisia alueita.

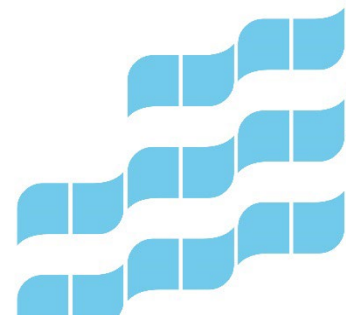
4. Tampereen hiljaisista alueista tehtyjä selvityksiä

Tampereen kantakaupungin yleiskaavaan 2040 on merkitty Kauppi-Niihaman alueelle yli 100 hehtaarin laajuinen ohjeellinen luonnon ydinalue. Kaavamääräyksen mukaan luonnon ydinalue tulee säilyttää rakentamattomana sekä riittävän laajana ja yhtenäisenä. Lisäksi hiljaisten alueiden (alle 35 dB) säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tampereen hiljaisia alueita arvioidaan strategisen meluselvityksen tietojen pohjalta meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa viiden vuoden välein. Tampereen kaupungin viimeisimmässä meluntorjunnan toimintasuunnitelmassa (2018–2022) todetaan muun muassa, että hiljaisten alueiden kokoluokka vuonna 2017 vaikuttaa laskennallisesti pienentyneen verrattuna vuoden 2012 meluselvitykseen. Toimintasuunnitelman laadinnan yhteydessä kartoitettiin asukkaiden kokemuksia melutilanteesta ja myös hiljaisista alueista.

Vuonna 2019 tehtiin melumittauksia Tampereen keskustan kaupunkihiljaisissa kohteissa. Suurin osa keskustan kohteista on pienehköjä puistoja.

Tampereen kantakaupungin yleiskaava-alueen kaupunkihiljaiset luonnonsuojelu- tai virkistysalueet kartoitettiin ensimmäisen kerran vuonna 2020. Kartoitus tehtiin Tampereen kaupungin vuoden 2017 meluselvityksen liikennemelukarttojen ja yleiskaava-aineiston pohjalta. Tässä selvityksessä päivitetään vuoden 2020 kartoitus Tampereen kaupungin uusimman, vuonna 2022 valmistuneen strategisen meluselvityksen tulosten pohjalta.

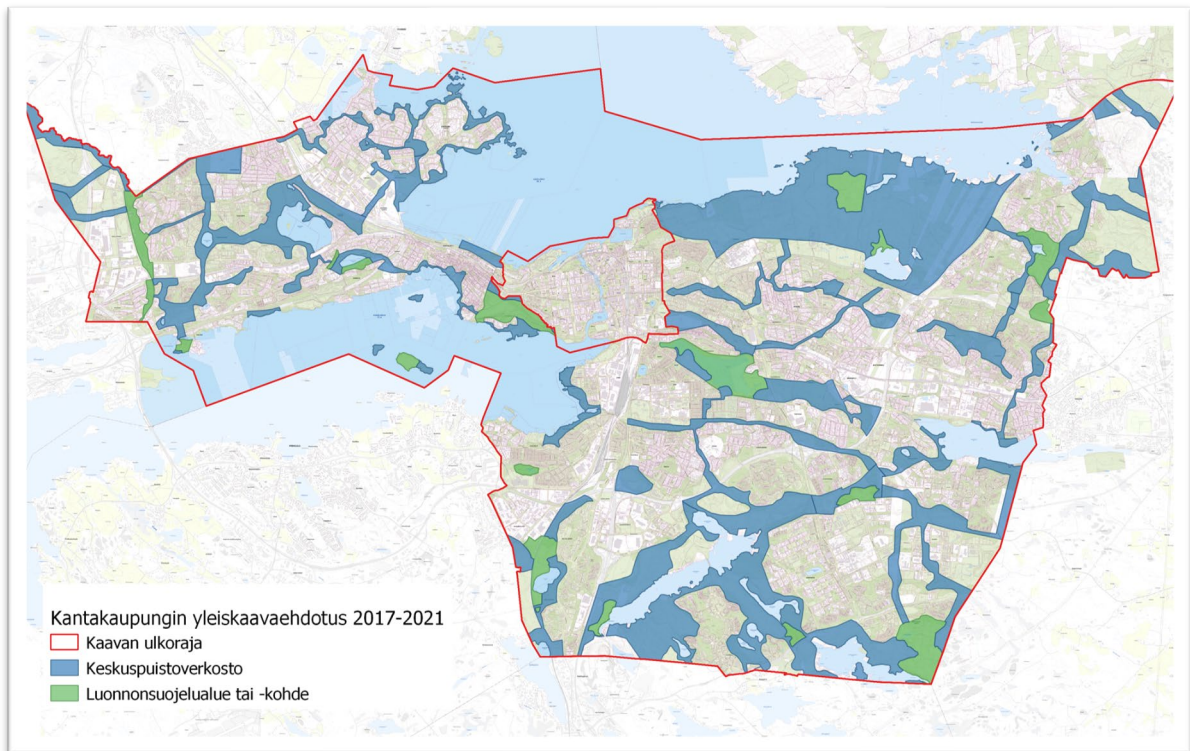

5. Kaupunkihiljaisten alueiden rajauserusteet

Virkistysalueiden melutilannetta on tarkasteltu kartta-aineistojen pohjalta. Huomioon on otettu Tampereen kaupungin vuosien 2017 ja 2022 strategisten meluselvitysten liikennemelun nykytila ja ennuste vuodelle 2040 sekä alueiden yleis- ja asemakaavatilanne. Lisäksi on otettu huomioon muut tiedossa olevat jatkuvan melun lähteet, kuten teollisuusalueet.

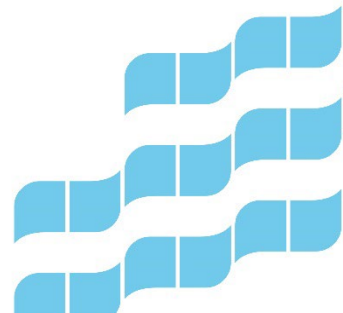
5.1. Tarkasteltavat alueet

Tarkastelu tehtiin vain kantakaupungin yleiskaavan alueelle. Tämän vuoksi Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavan tai Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan alueita ei tarkasteltu lainkaan.

Kuva 1 Kantakaupungin vaiheyleiskaava-alueen keskuspuistoverkosto ja luonnonsuojelualueet (Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2017–2021)

Koska kartoituksen tavoitteena oli löytää yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvia laajoja alueita, otettiin karttatarkasteluun pääsääntöisesti vain vaiheyleiskaavan 2017–2021 keskuspuistoverkoston sekä luonnonsuojelualueiden ja -kohteiden rajaukset.

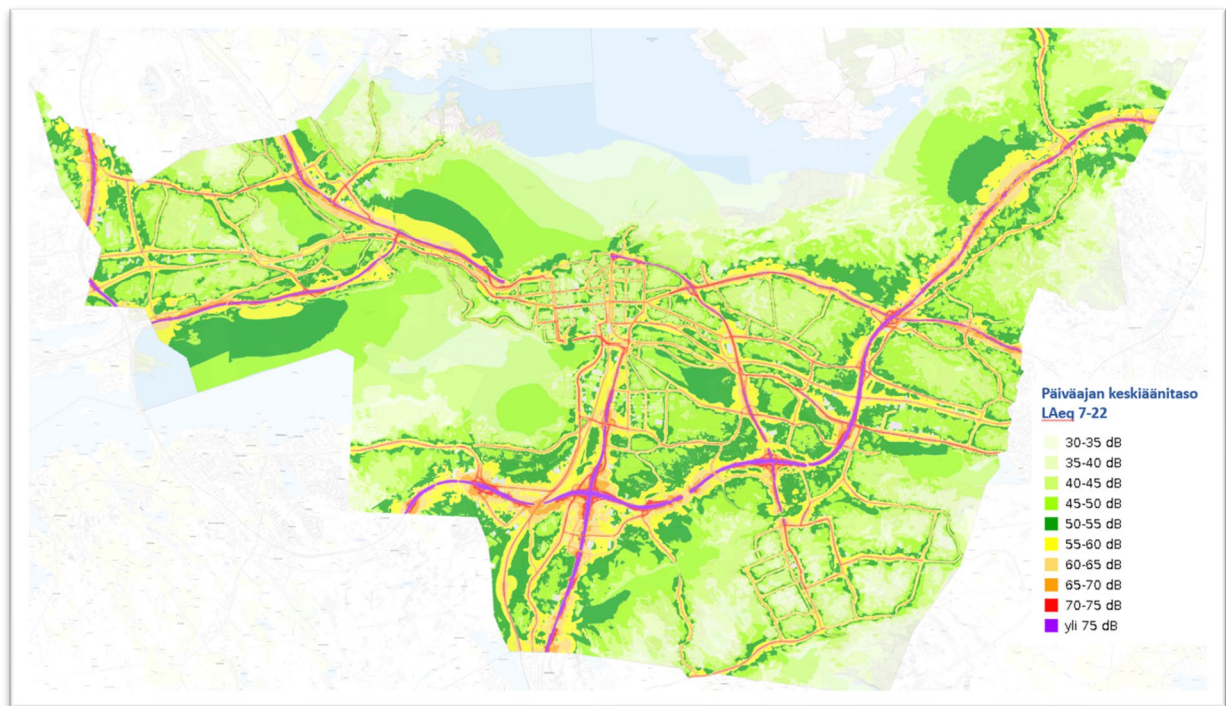

Muuhun käyttöön varattuja alueita ei otettu mukaan tarkasteluun. Tällaisia ovat esimerkiksi teollisuus- ja asuinkäyttöön varatut alueet.

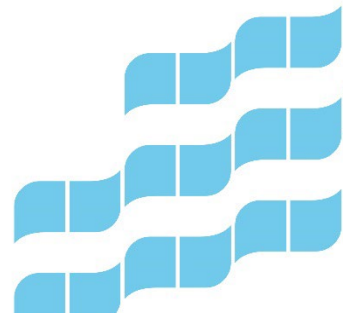
Keskuspuistorajausten sisään jäävät, yleisen virkistyskäyttöluonteen kannalta epäselvemmät kohteet, kuten siirtolapuutarhat ja hautausmaat, jätettiin kaupunkihiljaisten alueiden ulkopuolelle.

5.2. Melutilanteen tarkastelu

Alueiden melutason tarkastelu tehtiin Tampereen meluselvitysten 2017 ja 2022 liikenteen meluvyöhykekarttojen perusteella. Tarkastelun painopiste oli päiväaikaisessa melussa, koska virkistyskäyttö alueilla painottuu päiväaikaan. Kuitenkin myös alueiden yöaikainen melutilanne tarkistettiin.

Kuva 2 Liikennemelun laskennallinen keskiäänitaso kantakaupungin alueella (Tampereen kaupungin meluselvitys 2022).

Tavoitteena oli löytää alueita, joilla liikenne- ja muun jatkuvaluonteisen melun (esimerkiksi teollisuuslaitokset) päiväajan kello 7–22 keskiäänitaso LAeq on enimmillään 50 desibeliä ja edes osalla aluetta alle 45 desibeliä.

Tämän selvityksen kaikissa karttakuvissa on esitetty päiväajan keskiäänitason (LAeq kello 7–22) meluvyöhykkeet. Huomata tulee, että karttakuvien meluvyöhykkeissä näkyy vain keskimääräisen liikenteen aiheuttama melu. Alueiden tarkemmassa tarkastelussa huomioon otettiin kuitenkin myös tiedossa olevat muut jatkuvaluonteisen melun lähteet, kuten teollisuusalueet.

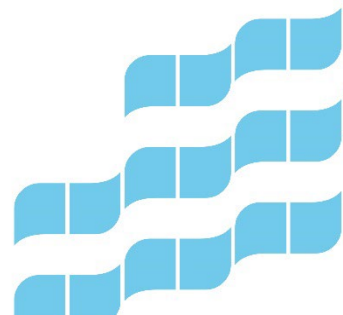
5.3. Yleiset havainnot melutilanteesta virkistysalueilla

Melutasojen tarkastelussa kävi ilmi, että kantakaupungin reuna-alueilla on laajojakin, liikennemelun osalta hiljaisia virkistysalueita. Osa alueista on jopa luonnonhiljaisia (keskiäänitaso LAeq alle 35 desibeliä). Osassa kaupunkia kaupunkihiljaisia (päiväajan keskiäänitaso LAeq alle 50 desibeliä) virkistysalueita on kuitenkin vain vähän ja ne ovat hyvin pienialaisia.

Osassa kaupunkia kohtuullisen hiljaista voi olla esimerkiksi teollisuusalueella, hautausmaalla, siirtolapuutarhassa tai pientaloalueella, mutta laajaa kaupunkihiljaista, kaikkia asukkaita palvelevaa yleistä virkistysaluetta ei välttämättä ole lähialueilla lainkaan. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi itäisen kehätien ja keskusta-alueen väliin jäävät kaupunginosat ja Peltolammin alue. Meluisammilla alueilla voi kuitenkin olla äänimaailmaltaan miellyttäviä pienempiä puistoja ja kapeampia virkistysreittejä

5.4. Huomioitavaa rajausperusteista

Kaupunkihiljaisen alueen melutason rajana pidetty keskiäänitaso 50 desibeliä (LAeq kello 7–22) ei tarkoita täyttä hiljaisuutta. Liikenteen melu voi edelleen kuulua kaupunkihiljaisella alueella selvästi, esimerkiksi ruuhka-aikaan jopa häiritsevästi.

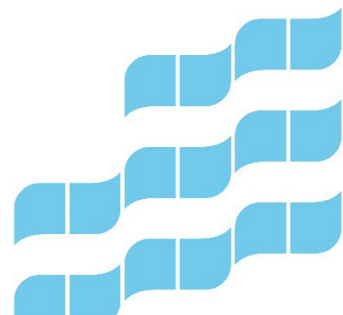
Käytetyt melukartat kertovat keskimääräisestä ajoneuvo-, raide- ja raitiotieliikenteen aiheuttamasta päiväajan melusta. Hetkellinen melutaso alueella voi kuitenkin vaihdella päivän aikana merkittävästi.

Alueille voi lisäksi kantautua tilapäistä melua esimerkiksi virkistystoiminnasta kuten urheilusta ja muista vapaa-ajanpalveluista, koirapuistoista, leikkipaikoilta ja tapahtumista sekä myös esimerkiksi rakentamisesta, kunnossapitotoimista ja yksityisihmisten toiminnasta. Jatkuvaan liikenteen meluun verrattuna useimmat tällaiset meluhaitat ovat kuitenkin tilapäisiä ja usein myös kohtalaisen lyhytkestoisia. Tilapäiset melulähteet eivät näy tämän selvityksen meluvyöhykkeissä, kuten ei myöskään teollisuus. Tiedossa olevat jatkuvamman melun lähteet on kuitenkin pyritty huomioimaan alueiden tarkastelussa.

Huomata tulee, että edellä mainituista rajausperusteista ja kartoituksen tavoitteista johtuen valitut hiljaiset aluerajaukset eivät anna kattavaa kuvaa kaikista Tampereen hiljaisista alueista. Esimerkiksi pienemmät puistoalueet ja muihin käyttötarkoituksiin osoitetut alueet kuten asuinalueet ja hautausmaat jäävät rajausten ulkopuolelle.

Tarkastelualueen rajauksesta johtuen Pohjois-Tampereen laajoja hiljaisia alueita ja niiden virkistyskäyttöluonnetta ei ole tässä selvityksessä kartoitettu lainkaan.

Mahdolliset poikkeukset aiemmin kuvattuihin rajausperusteisiin on ilmoitettu kussakin tämän selvityksen liitteenä olevassa kohdekortissa erikseen.

6. Kaupunkihiljaiset alueet vaiheleiskaavassa

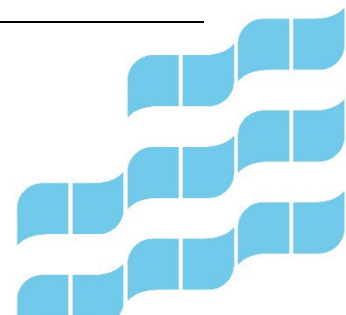
6.1. Yleiskaavamääräys ja merkinnän kuvaus sekä karttamerkintä

Tampereen kantakaupungin kaupunkihiljaiset virkistysalueet määritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2020. Alueet merkittiin valtuustokauden 2017–2021 kantakaupungin vaiheleiskaavaan kohdemerkintöinä (Khi). Kaava ei ole vielä tätä selvitystä kirjoittaessa saanut lainvoimaa.

Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue

Määräys: Alueidenkäytön suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että kaupunkihiljaisilla laajemmilla virkistys- ja luonnonsuojelualueilla melutilanne paranee tai säilyy nykyisellä tasolla.

Merkinnän kuvaus: Kohdemerkinnällä on osoitettu keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia, kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia. Merkinnällä pyritään varmistamaan, etteivät (kohdemerkinnällä osoitetut) hiljaiset alueet pienene tai pirstoudu eikä melutilanne niillä heikkene. Vaikutukset alueiden melutilanteeseen tulisi arvioida ja tarvittaessa ottaa huomioon kaikessa maankäytössä. Merkintä perustuu Tampereen kaupungin kestävä kaupunki -palvelualueen, ympäristönsuojelun, laatimaan selvitykseen: Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista- rajausperusteet sekä alueiden kartoitus ja määrittäminen (2020). Selvityksessä esitetään aluerajauksina melu- ja maankäyttötilanteen pohjalta valitut kaupunkihiljaiset, laajemmat virkistys- ja/tai luonnonsuojelualuekokonaisuudet sekä niiden rajausperusteet. Alueiden rajaukset on tehty vuoden 2017 meluselvityksen melumallinnuksen pohjalta siten, että kaupunkihiljaisuuden määrittämisen mukainen päivämelun (LAeq klo 7–22) tavoitetaso 50 dB alittuu lähes koko alueella. Tampereen hiljaisia alueita arvioidaan meluselvityksessä viiden vuoden välein.

Kaupunkihiljaiset virkistys tai luonnonsuojelualueet on merkitty vaiheyleiskaavan kartalle 2 (Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut) pistemäisenä kohdemerkintänä. Kohdemerkintä on ympyrä, jonka sisällä on teksti Khi. Alueiden aluerajat eivät näy suoraan yleiskaavakartalla.

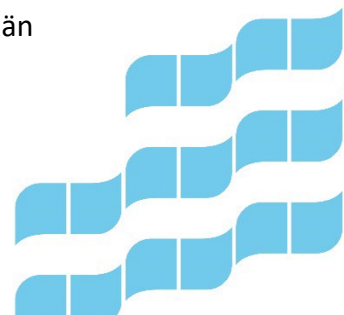
Kuva 3. Tohloppijärven kaupunkihiljaisen virkistys- tai luonnonsuojelualueen Khi-kohdemerkintä vaiheyleiskaavan kartalla 2

Kaupungin Oskari-karttapalvelussa kohdemerkintää (Khi-ympyrä) klikatessa avautuvat Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue -yleiskaavamääräyksen tekstit. Lisätietoa-kohdassa on linkki alkuperäiseen selvitykseen Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista (pdf). Lisäksi tekstissä neuvotaan hakemaan aluerajat erikseen Oskari-karttapalvelusta erilliseltä Kaupunkihiljaiset alueet -karttatasoltaan. Suoraa linkkiä kyseiselle karttatasolle ei tekstissä ole.

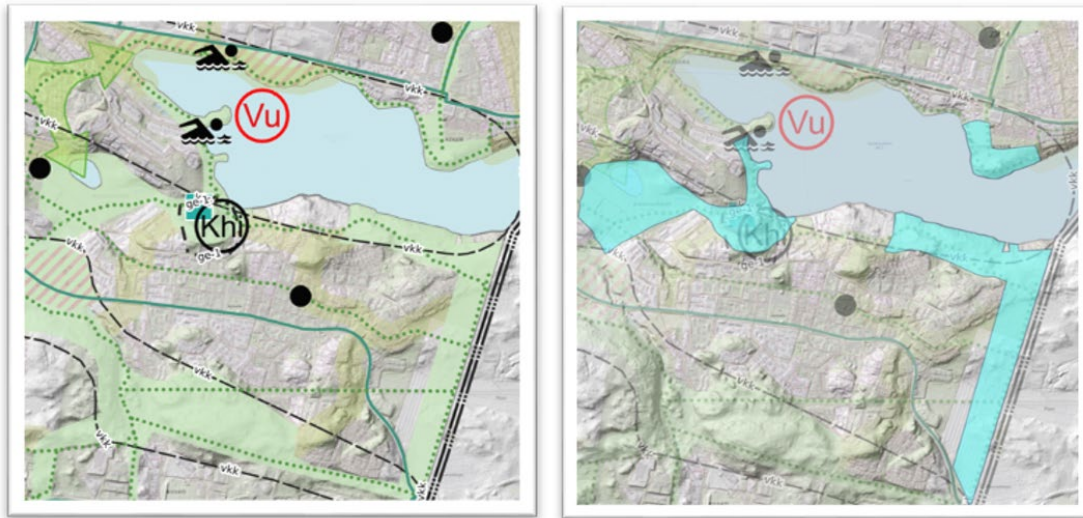
6.2. Huomioita kaavamääräyksestä ja -merkinnästä

Ympäristönsuojeluyksikön näkemyksen mukaan yleiskaavamääräys on tavoitteellisuudessaan todella hyvä. Tietoa siitä, miten hyvin tavoitteet ovat siirtyneet asemakaavoihin ei ole käytettävissä. Vaiheyleiskaava 2017–2021 ei ole tätä selvitystä kirjoittaessa saanut vielä lainvoimaa, joten merkinnän vaikuttavuutta on joka tapauksessa vielä vaikea arvioida.

Jatkossa kaupunkihiljaisten alueiden määräyksessä tai merkinnän kuvauksessa olisi hyvä tuoda esiin nykyistä selkeämmin se, mitä toimintoja määräys koskee ja mitä ei. Lisäksi tiedot kaupunkihiljaisten alueiden määrittämisperusteista on syytä päivittää kaavamerkinnän teksteihin tämän selvityksen mukaiseksi.

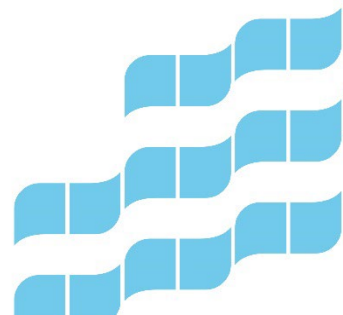

Tieto kaupunkihiljaisen alueen määräyksen olemassaolosta ei käy ilmi Oskari-karttapalvelussa yleiskaavakarttaa klikatessa, ellei klikkausta tee juuri Khi-kohdemerkinnän (Khi-ympyrä) kohdalla. Aluerajaukset on tämän jälkeen haettava vielä erilliseltä karttatasolta, eikä tähän ole tekstissä suoraa linkkiä. Näistä syistä johtuen on karttapalvelun käyttäjän oltava tietoinen merkinnästä ja sen luonteesta sekä lisäksi nähtävä hieman vaivaa saadakseen aluerajat esille Oskari-karttapalveluun.

Kuva 4. Vasemman puoleisessa kuvassa on esitetty yleiskaavakartan Khi-kohdemerkintä Kaukajärvellä. Oikean puoleisessa kuvassa näkyy kyseisen kaupunkihiljaisen alueen laajuus erillisellä Kaupunkihiljaiset virkistys- tai luonnonsuojelualueet -karttatasolla. Alue koostuu kolmesta erillisestä osasta, joista yksi jatkuu lähes 1,5 kilometriä etelän suuntaan Kangasalan rajan suuntaisena.

Asemakaavoituksen lisäksi yleiskaavaa toivottavasti hyödyntävät monet muutkin tahot kaupunkiorganisaatiossa ja sen ulkopuolella, eivätkä kaikki käyttäjät ole perehtyneitä yleiskaavan merkintätapoihin tai Oskari-karttapalvelun tasojen käyttöön. Koska osa hiljaisista alueista on repaleisia ja laajoja, voi kohdemerkinnän merkitys ja vaikutusalue tulla Oskari-karttapalvelun käyttäjälle yllätyksenä tai kaavamääräys jäädä epähuomiossa jopa kokonaan huomioimatta.

7. Ehdotukset kaavamääräyksen ja -merkinnän muutoksiksi

7.1. Ehdotus kaavamääräyksen täydentämiseksi

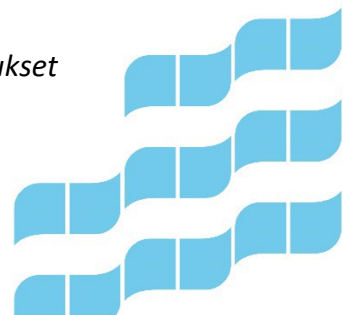
Ympäristönsuojeluyksikkö esittää, että Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue - kaavamääräystä tarkennettaisiin ja se voisi jatkossa kuulua seuraavasti:

Alueidenkäytön suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että kaupunkihiljaisilla laajemmilla virkistys- tai luonnonsuojelualueilla melutilanne paranee tai säilyy nykyisellä tasolla. Vaikutukset alueiden melutilanteeseen tulee arvioida ja huomioida kaikessa maankäytön suunnittelussa. Mikäli kaupunkihiljaiselle alueelle tai sen lähistölle ollaan sijoittamassa uutta, jatkuvaluonteista melua aiheuttavaa toimintaa tai muuttamassa nykyisten, jatkuvaluonteista melua aiheuttavien toimintojen olosuhteita, on kyseisen toiminnan tai muutoksen vaikutus kaupunkihiljaisen alueen melutilanteeseen selvitettävä ja pyrittävä siihen, ettei muutos pienennä tai pirstaloi olemassa olevaa hiljaista aluetta tai heikennä merkittävästi sen melutilannetta.

7.2. Ehdotus merkinnän kuvaukseksi

Ympäristönsuojelu ehdottaa, että Kaupunkihiljainen virkistys- tai luonnonsuojelualue – kaavamääräyksen Merkinnän kuvaus -teksti päivitetäisiin kuulumaan seuraavasti:

Merkinnällä on osoitettu keskuspuistoverkoston alueella ja luonnonsuojelualueilla olevia laajempia kaupunkihiljaisia virkistysaluekokonaisuuksia. Merkinnällä pyritään varmistamaan, etteivät nämä alueet pienene tai pirstoudu, eikä melutilanne niillä heikkene. Tavoitteena on säilyttää ja kehittää asukkaiden hyvin saavutettavissa olevia virkistysalueita tai virkistysalueiden osia, joilla jatkuvaluonteisen melun keskiäänitaso LAeq ei ylitä päivällä kello 7–22 50 desibeliä eikä yöllä kello 22–7 45 desibeliä. Merkittävimmät jatkuvaluonteista melua aiheuttavat toiminnot kaupunkialueella ovat yleensä liikenne ja teollisuus. Yleiskaavamääräys ei estä tilapäistä melua aiheuttavan virkistys-, rakennus- tai muun toiminnan harjoittamista kaupunkihiljaisella alueella tai sen lähistöllä. Kaupunkihiljaisten virkistysalueiden määrittely ja aluerajaukset

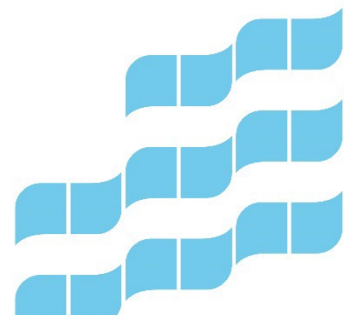

pohjautuvat selvitykseen: Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista 2022. Aluerajausten päivityksessä on otettu huomioon Tampereen kaupungin meluselvitysten 2017 ja 2022 tulokset, tiedossa olevat muut jatkuvan melun lähteet sekä alueiden yleis- ja asemakaavatilanne. Kaupunkihiljaiset alueet on rajattu siten, että päiväaikaisen 50 desibelin ja yöaikaisen 45 desibelin keskiäänitason arvioidaan alittuvan lähes koko alueella.

7.3. Ehdotus karttamerkinnän muutokseksi

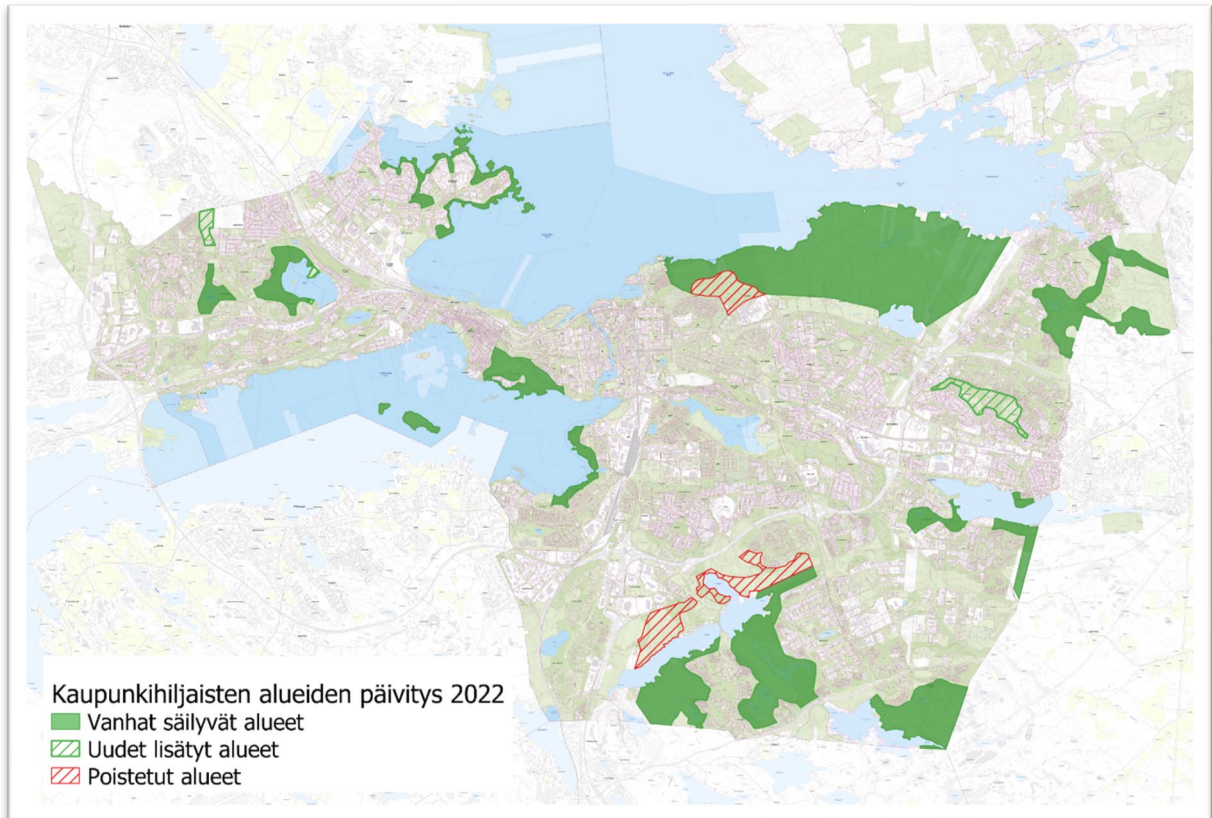
Ympäristönsuojeluyksikön näkemys on, että kaupunkihiljaisten alueiden olisi hyvä näkyä jatkossa yleiskaavakartalla 2 aluemerkinä. Aluemerkin tuoma visuaalinen selkeys, yksiselitteisyys ja helppo käytettävyys helpottaisivat määräyksestä viestimistä ja toisivat lisävarmuutta siihen, että kaupunkihiljaiset alueet huomioitaisiin asemakaavoituksen lisäksi kaikessa muussakin kantakaupungin alueella tapahtuvassa suunnittelu- ja kehitystyössä, tehtiin sitä sitten kaupunkiorganisaatiossa tai sen ulkopuolella.

Ympäristönsuojeluyksikön näkemyksen mukaan olisi etu, että kaupunkihiljaiset alueet – kuten muutkin yleiskaavan määräykset – otettaisiin huomioon mahdollisimman laajasti niin kaupungin kuin kaupunkiorganisaation ulkopuolisessakin kehitys- ja hanketyössä. Tällöin käyttäjäryhmissä on myös sellaisia tahoja, jotka eivät ole kovin perehtyneitä kaava-aineistojen tai karttatasojen käyttöön. Se, että kaupunkihiljaisten alueiden laajuuden hahmottaminen vaatii tällä hetkellä kartan käyttäjältä jonkin verran perehtymistä ja viitseliäisyyttä voi aiheuttaa sen, että määräys jää kokonaan huomiotta. Tällöin voi synergiaetuja jäädä saavuttamatta ja kaupunkihiljaisille alueille tai niiden läheisyyteen saatetaan lähteä suunnittelemaan toimintoja, jotka eivät niille sovi. Mikäli kaupunkihiljaiset alueet olisivat yleiskaavakartalla selkeästi näkyvinä aluemerkinä, olisi tämä riski todennäköisesti pienempi.

8. Kaupunkihiljaisten alueiden aluerajausten muutostarpeet

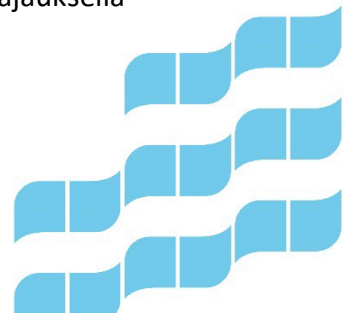
Oheisessa kuvassa on esitetty tämän selvityksen tuloksena määritetyt kaupunkihiljaiset alueet ja aiempien alueiden muutokset. Kukin alueet on kuvattu tarkemmin erillisessä liitteessä.

Kuva 5. Kaupunkihiljaisten alueiden muutokset selvityksen perusteella.

Vaiheyleiskaavan 2017–2021 mukaiset kaupunkihiljaiset alueet säilyvät pääosin ennallaan. Joitain tarkennuksia rajauksiin on tehty, merkittävimpinä Kaupin urheilupuiston alueen ja Särkijärven pohjoisrannan rajaaminen kaupunkihiljaisten alueiden ulkopuolelle.

Kaupissa huomioon on otettu se, että urheilupuiston alueella järjestetään ajoittain varsin paljon melua aiheuttavaa urheilutoimintaa ja tapahtumia. Voimakkaampi melu alueella on tilapäistä, eikä yleiskaavamääräys sinänsä rajoita tämän tyyppisiä virkistystoimintoja. Aluerajauksella on kuitenkin pyritty ehkäisemään mahdollista vastakkainasettelua.

Särkijärven pohjoispuoli täyttäisi muun liikennemelun osalta kaupunkihiljaisen alueen kriteerit, mutta alue kuuluu suurelta osin Tampere-Pirkkala lentoaseman lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeeseen (yleiskaavamerkintä lav). Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke kuvaa kiitoteiden jatkeita, joilla esiintyy toistuvia meluhaittoja. Ajoittaisten meluhaittojen takia on perusteltua, että yleiskaavaan merkitty lav-vyöhyke jätetään kaupunkihiljaisen alueen ulkopuolelle.

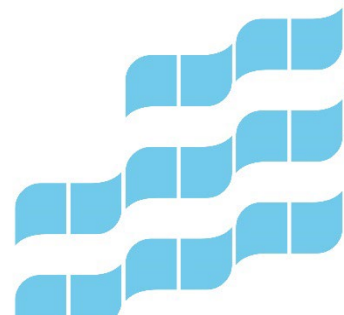
Aiempien alueiden tarkistusten lisäksi ehdotetaan kahta uutta aluetta: Haukiluomanpuisto ja Linnainmaa-Leinola. Molemmat alueet täyttävät hyvin kaupunkihiljaisten alueiden kriteerit ja tuovat asukkaiden kannalta tärkeää täydennystä kaupunkihiljaisten alueiden verkostoon. Vaikka Haukiluomanpuisto on kohtalaisen pieni alue, lisää sen arvoa yhteys Tesomajärven kaupunkihiljaiselle alueelle sekä Lamminpään hautausmaalle.

9. Lisäselvitystarpeet

Karttatarkastelujen perusteella on selvää, että kaupunkihiljaisten alueiden kriteereitä täyttäviä laajempia virkistysalueita ei osasta kaupunkia tahdo löytyä. Erityisesti tämä koskee laajasti koko itäisen kehätien, Teiskontien ja Helsingin moottoritien rajaamaa aluetta ja esimerkiksi Peltolammia. Näiden alueiden asukkailla ei ole käytettävissään helposti saavutettavaa laajempaa hiljaista virkistysaluetta.

Ratkaisuina tähän voisi olla se, että ongelmallisempien alueiden melutasoa yritettäisiin parantaa (esimerkiksi keskuspuistoverkosto lidesjärveltä Viialaan). Laajojen hiljaisten alueiden turvaaminen saattaa monella alueella kuitenkin olla mahdotonta, ellei liikennemelun syntymistä pystytä jollain keinolla vähentämään.

Melutasoltaan haasteellisilla alueilla kapeammat kohtuullisen hiljaiset virkistysreitit voisivat tarjota asukkaille ääniympäristöltään miellyttävää lenkkeily- tai muuta

virikistysmahdollisuutta. Tällaisia reittejä voisi olla esimerkiksi Vihiojan varrella Nekalassa ja Vuohenojan lähialueilla Pappilan ja Kissainmaan välisissä kaupunginosissa.

10. Lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta (ympäristömeludirektiivi)

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

Valtioneuvoston asetus meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista 1107/2021

Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040, kaupunginvaltuusto 15.5.2017

Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava - valtuustokausi 2017–2021, kaupunginvaltuusto 17.5.2021

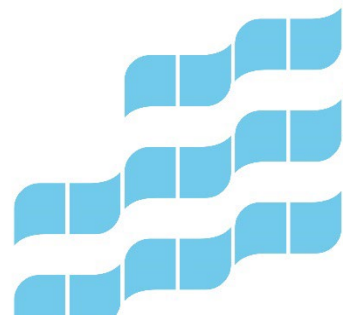
Tampereen kaupungin melulinjaukset, yhdyskuntalautakunta 27.8.2019

Tampereen kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2018-2022, yhdyskuntalautakunta 26.6.2018

Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virikistysalueista 2020, ympäristönsuojeluyksikön julkaisuja 2/2020

Tampereen kaupungin meluselvitys 2017, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 23.11.2017

Tampereen kaupungin meluselvitys 2022, Sitowise Oy 9.9.2022

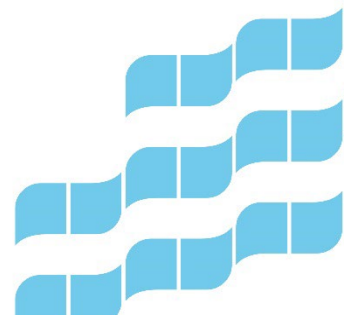
11. Liitteet – kaupunkihiljaisten alueiden kohdekortit 2022

Tämän selvityksen pohjalta määritettiin yhteensä 13 kaupunkihiljaista aluetta, joiden kohdekortit ovat selvityksen liitteinä:

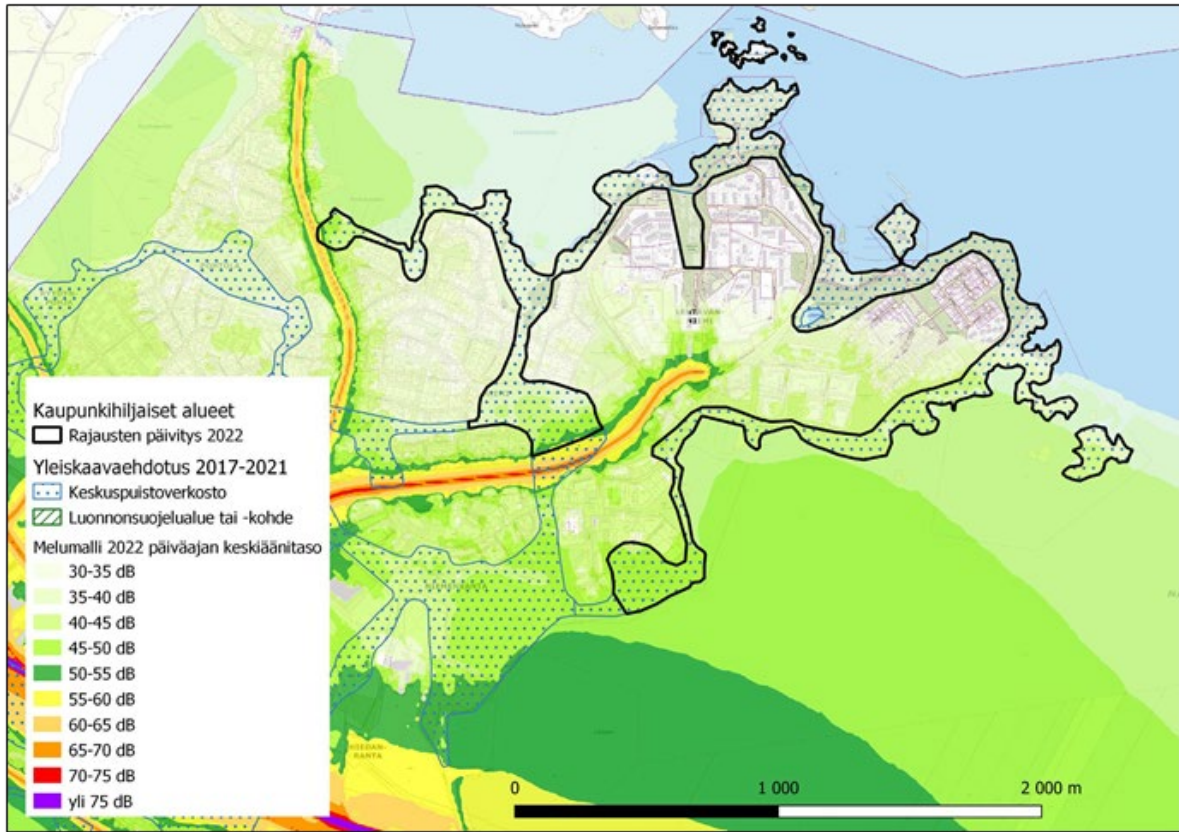
1. Lentävänniemi
2. Tesomajärvi
3. Tohloppi
4. Viikinsaari ja Lehtisaari
5. Pyynikki
6. Hatanpää ja Rantaperkiö
7. Kauppi
8. Kaukajärvi
9. Halimasjärvi
10. Hervantajärvi
11. Särkijärvi ja Suolijärvi
12. Uusi alue: Haukiluomanpuisto
13. Uusi alue: Linnainmaa-Leinola

Kohdekorteilla näkyy kunkin kaupunkihiljaisen alueen aluerajauksen lisäksi keskuspuistoverkoston ja luonnonsuojelualueiden rajat sekä Tampereen kaupungin vuoden 2022 meluselvityksen päiväjän keskiäänitasovyöhykkeet (LAeq kello 7.00–22.00). Meluvyöhykkeissä näkyy ainoastaan keskimääräisen katu-, tie-, rautatie- ja raitiotieliikenteen meluvaikutus. Tiedossa olevat muut jatkuvan melun lähteet, kuten teollisuusalueet, on tuotu esiin kohdekorttien tekstiosissa.

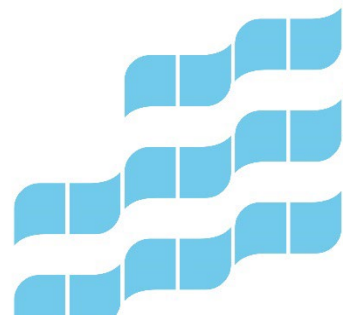
Kussakin kohdekortissa on nostettu esiin keskeisiä kyseistä aluetta koskevia asioita. Mikäli aluerajaukseen on tullut muutoksia verrattuna vuoden 2020 tilanteeseen, on aiempi raja esitetty kohdekortilla pienemmässä kuvassa.

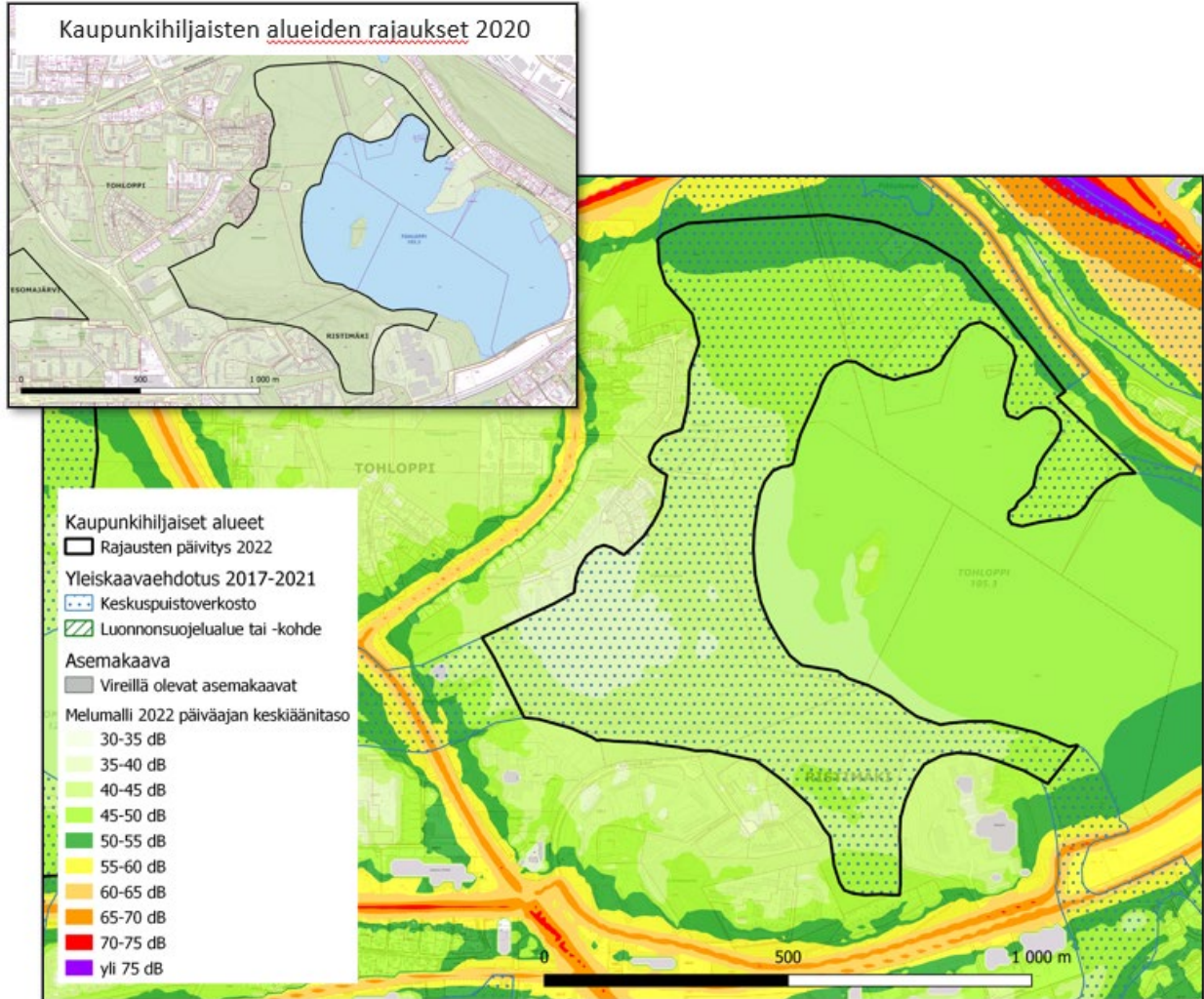
11.1. Lentävänniemi

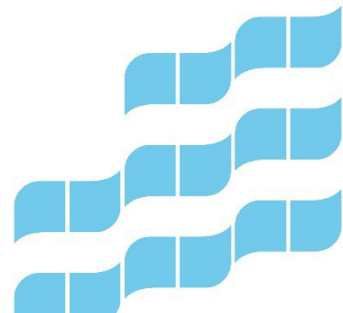
- Alueen melutilanne on monin paikoin erittäin hyvä, alle 35 dB (LAeq klo 7–22).
- Aluerajauksista ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten johdosta.
- Järven läheisyys tuo lisäarvoa alueelle.
- Rajauksessa on mukana keskuspuistoverkoston aluerajauksen lisäksi asemakaavassa virkistysalueeksi merkitty Pyhällönpuisto.

11.2. Tohloppi

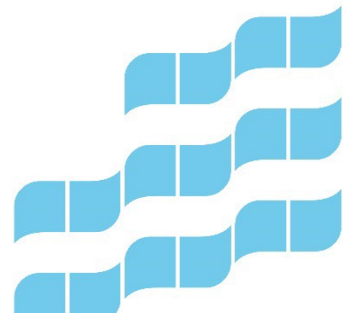
- Tohloppijärven rannoilla melutaso on pääosin 40-50 dB (LAeq klo 7–22). Rajauksen länsiosassa on myös hieman hiljaisempia alueita. Teiden lähellä melutaso nousee.
- Melutilanne alueen pohjoisosassa näyttää heikentyneen vertailtuvuodesta 2017 ylittäen paikoin 50 dB- tason. Koska kaupunkihiljaisen alueen kaavamääräys on luonteeltaan tavoitteellinen, ei aluerajauksta ole perusteltua tämän vuoksi supistaa.
- Aluetta laajennetaan itä- ja eteläosassa meluselvityksen 2022 johdosta.

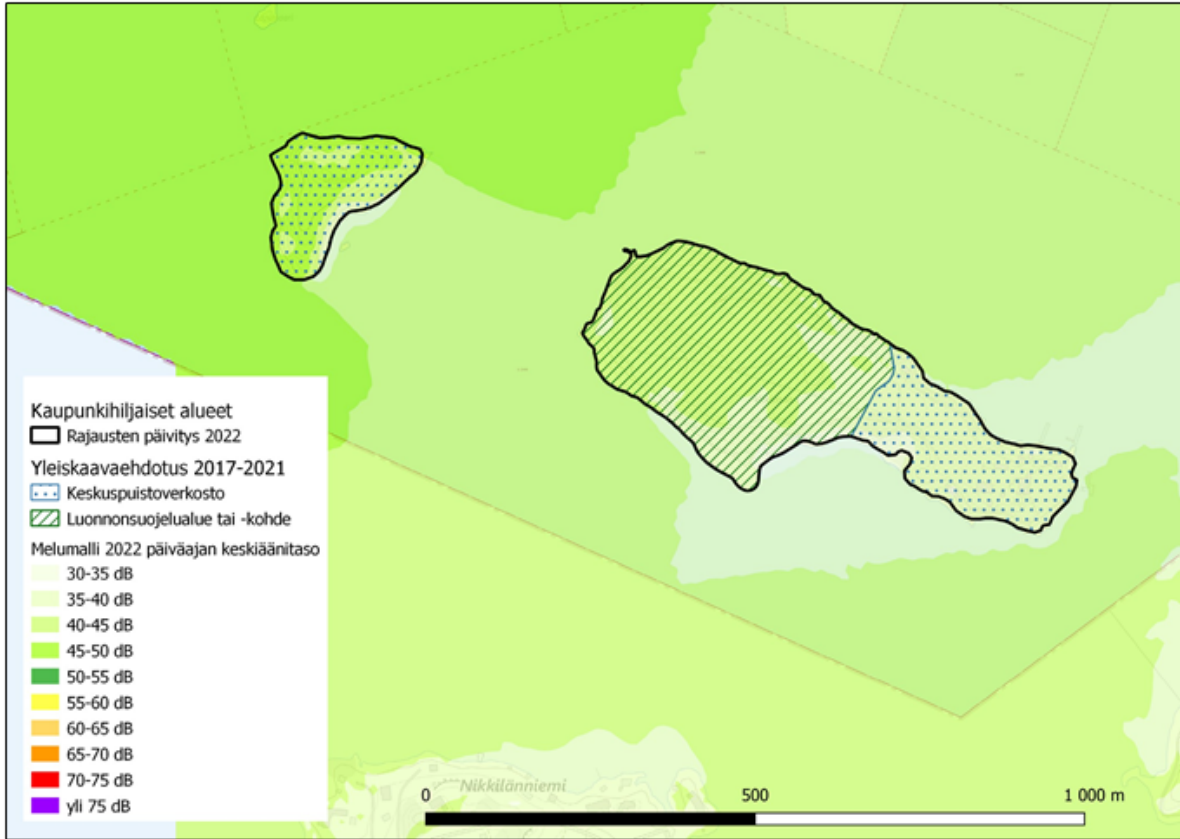
11.3. Tesomajärvi

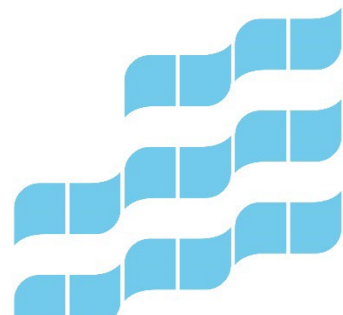
- Melutaso on lähes koko alueella 40-50 dB (LAeq klo 7–22). Alueen pohjoisosassa melutilanne näyttää hieman heikenneen. Asemakaavoitus saattaa jatkossa vaikuttaa pohjoisosan rajaukseen ja melutilanteeseen.
- Aluerajauksista ei ole meluselvityksen 2022 johdosta muuten tarpeen muuttaa.
- Aluerajauksen pohjoisosasta jatkuu kapeahko viheralueen osa talojen välissä kohti Myllypuron luonnonsuojelualuetta. Myllypuron alueen melutilanne ei kuitenkaan täytä kaupunkihiljaisuuden vaatimustasoa, joten sitä tai läpikulkureittiä ei ainakaan tällä päivityskierroksella liitetä kaupunkihiljaisten alueiden verkostoon.

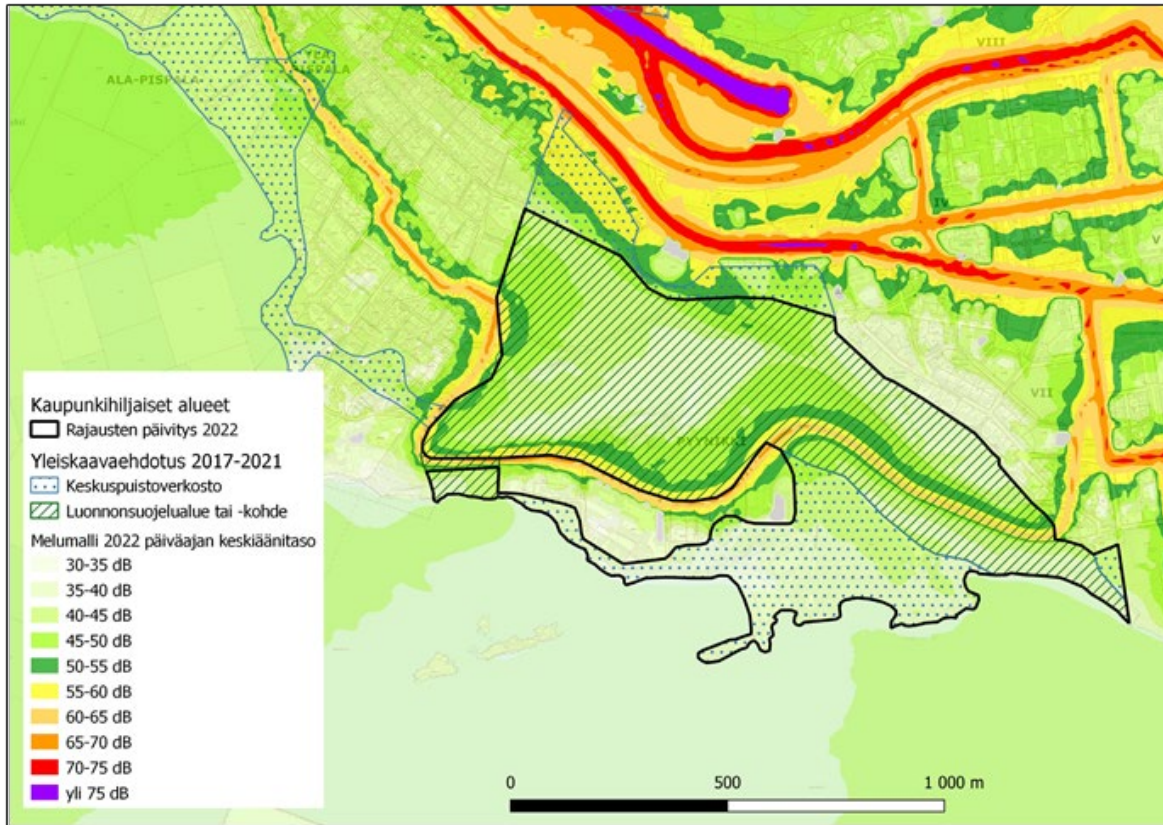
11.4. Viikinsaari ja Lehtisaari

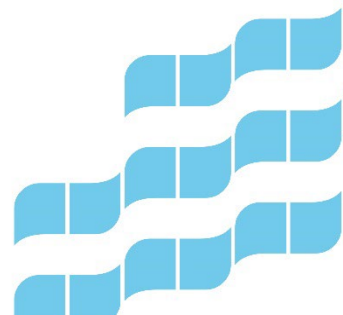
- Viikinsaari ja Lehtisaari ovat melumallinnuksen perusteella varsin hiljaisia alueita. Viikinsaaren itäosassa melutaso on alle 40 dB (LAeq klo 7–22).
- Melua kantautuu alueelle erityisesti Nokian moottoritien suunnasta. Pirkkalan puolelta melumallinnuksessa on huomioitu Naistenmatkantie noin 0,8 kilometrin pituiselta jaksolta.
- Aluerajausta ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten johdosta.

11.5. Pyynikki

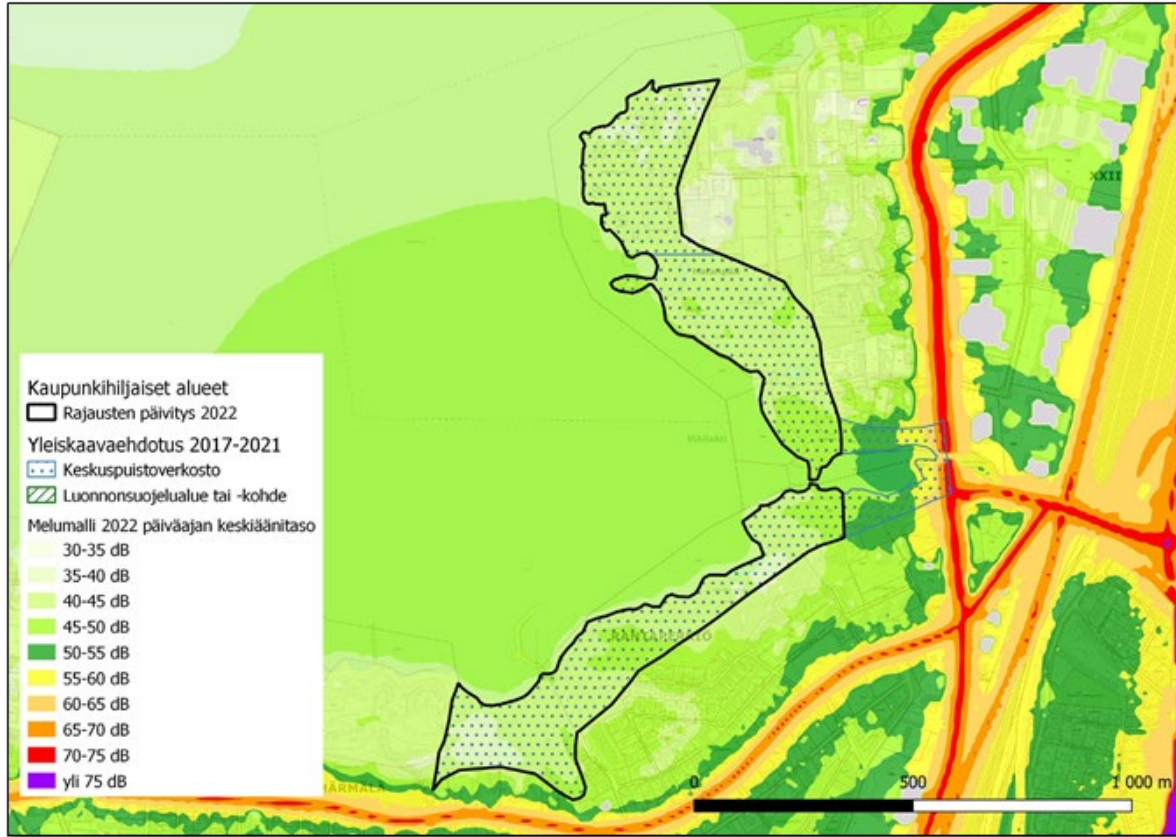

- Pyynikki on harvoja keskusta-alueen kaupunkihiljaisia, laajempia virkistysalueita. Melutaso on paikoin jopa alle 40 dB (LAeq klo 7–22).
- Aluerajaus noudattaa selkeyden vuoksi keskuspuistoaluerajausta, vaikka teiden lähellä melutaso on kapealla vyöhykkeellä yli 50 dB. Koska meluvyöhyke on kapea ja kaupunkihiljaisen alueen määräys luonteeltaan tavoitteellinen, ei tässä nähdä oleellista ristiriitaa.
- Aluerajausta ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten johdosta.

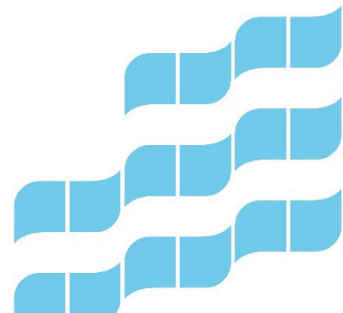

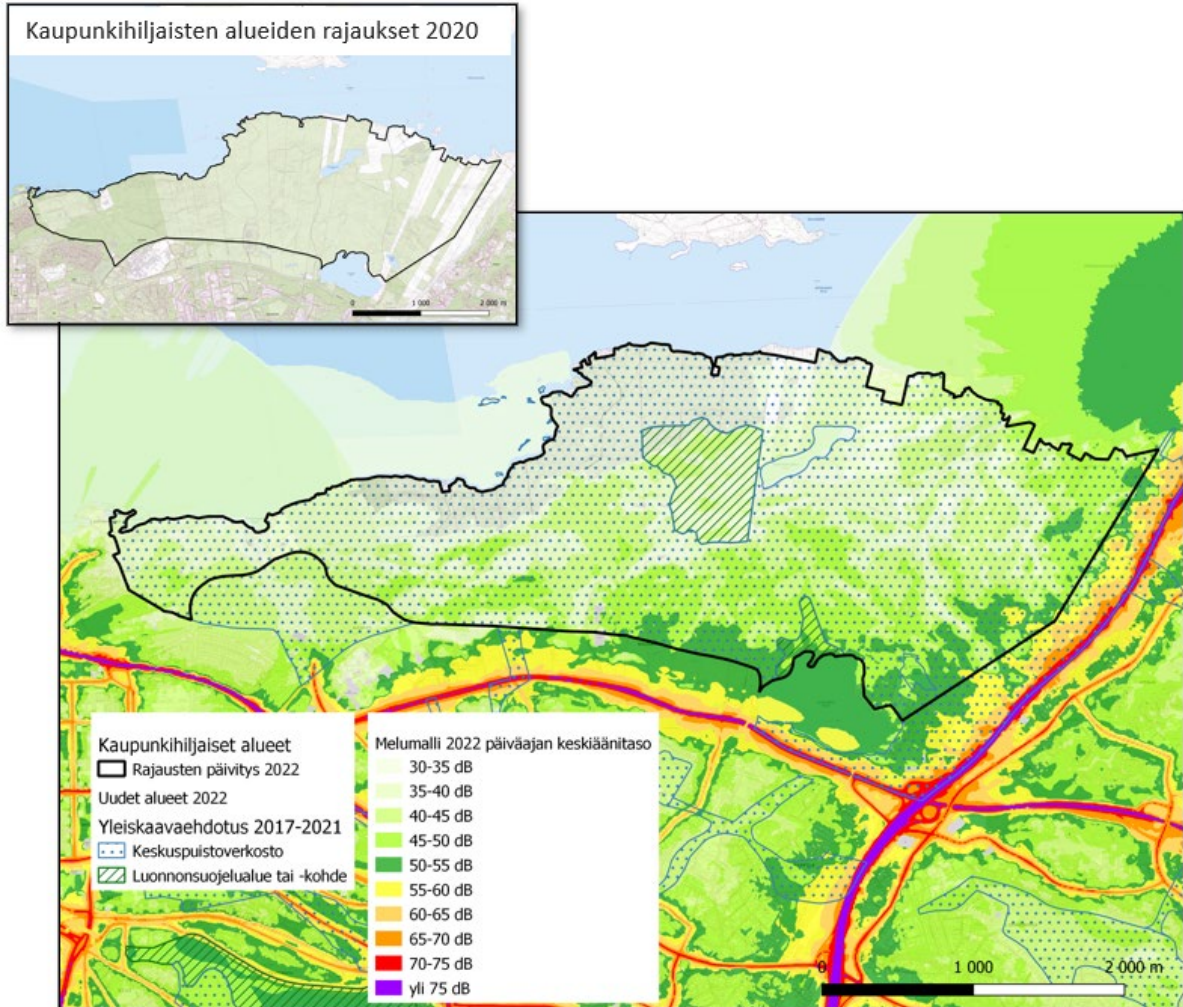
11.6. Hatanpää ja Rantaperkiö

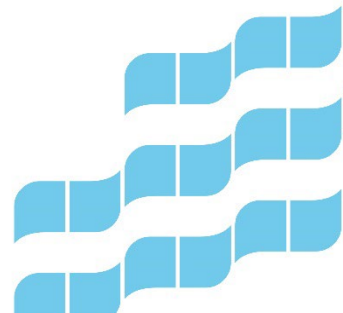
- Hatanpään ja Rantaperkiön ranta-alueet ovat Pyynikin ja Kaupin lisäksi harvoja keskustan lähellä olevia hiljaisempia alueita.
- Meluselvityksen 2022 perusteella melutilanne on parantunut, melutason ollen koko alueella alle 50 dB (L_{Aeq} klo 7–22).
- Aluerajausta ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten johdosta.

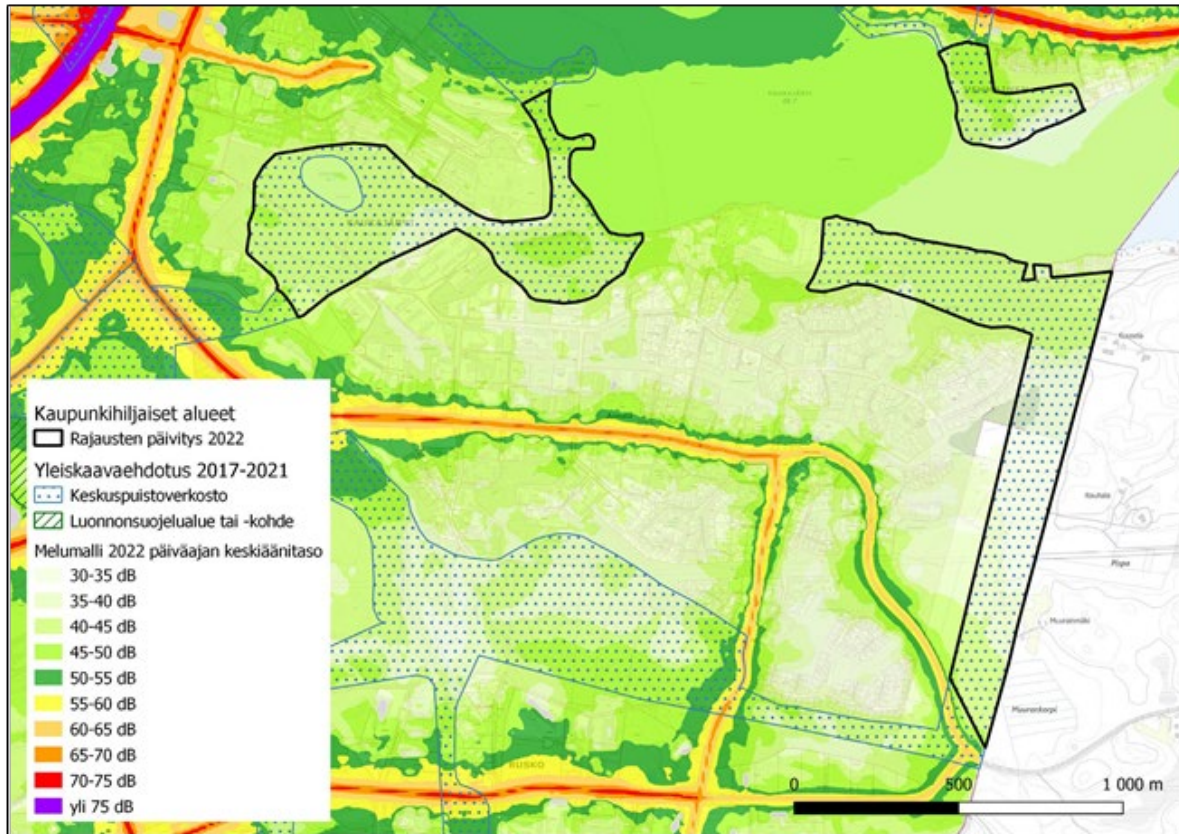
11.7. Kauppi

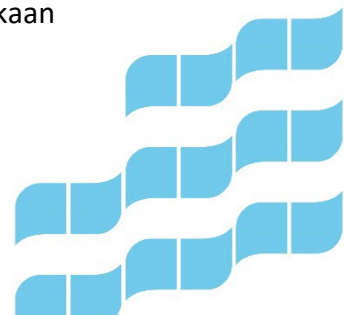
- Alue on laaja ja arvokas. Melutaso on pohjoisosassa varsin laajoilla alueilla jopa alle 35 dB (LAeq klo 7–22). Isoja teitä lähestyessä melutaso nousee, ollen paikoin yli 50 dB.
- Aluerajoja ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten perusteella. Ristiriitojen välttämiseksi rajataan alueen länsiosassa Kaupin urheilupuiston alueen keskeisimmät melua aiheuttavat toiminnot kuitenkin kaupunkihiljaisen alueen ulkopuolelle. Näiden toimintojen melu on tilapäistä, eikä siten todennäköisesti nosta keskiäänitasoa merkittävästi, mutta se voidaan kuitenkin ajoittain kokea häiritseväksi.
- Alueen etelä- ja länsiosassa maankäytön muutokset saattavat aiheuttaa jatkossa aluerajausten korjaustarpeita.

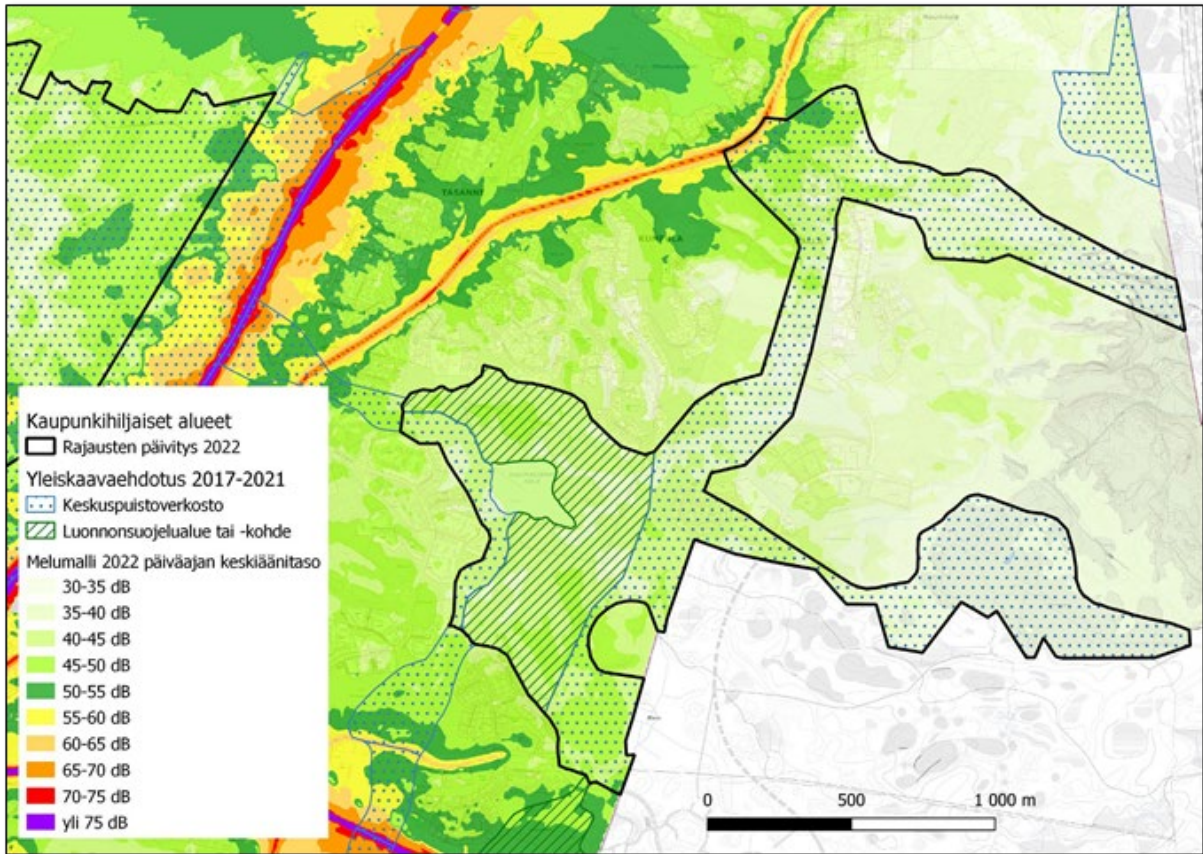
11.8. Kaukajärvi

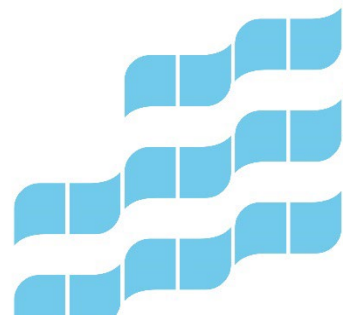
- Kaukajärven ranta-alueilla liikenteen laskennallinen melutaso on laajasti alle 50 dB (LAeq klo 7–22) tai hiljaisempi. Aluerajausta ei ole tarpeen muuttaa meluselvityksen 2022 tulosten johdosta.
- Maankäytön muutokset järven pohjoisrannalla saattava jatkossa parantaa alueen melutilannetta, jolloin myös hiljainen alue voisi olla pohjoisen suunnassa tulevaisuudessa laajempi.
- Pieni osa Khi-alueen luoteisreunasta kuuluu lentokoneiden laskeutumisyöhykkeeseen (lav). Vaikutusta ei katsota näin kaukana lentokentästä niin merkittäväksi verrattuna muuhun ympäristöön, että Khi-aluetta olisi sen takia tarpeen pienentää.
- Alueesta etelään Selkämäellä ja Solkinmäellä on laaja, liikennemelulta suojainen keskuspuistoverkoston osa, johon tulee myös retkeilyreitti Kangasalan suunnasta. Metsäalue rajoittuu kuitenkin etelässä teollisuusalueeseen, joten sitä ei ainakaan toistaiseksi liitetä kaupunkihiljaiseen aluekokonaisuuteen.

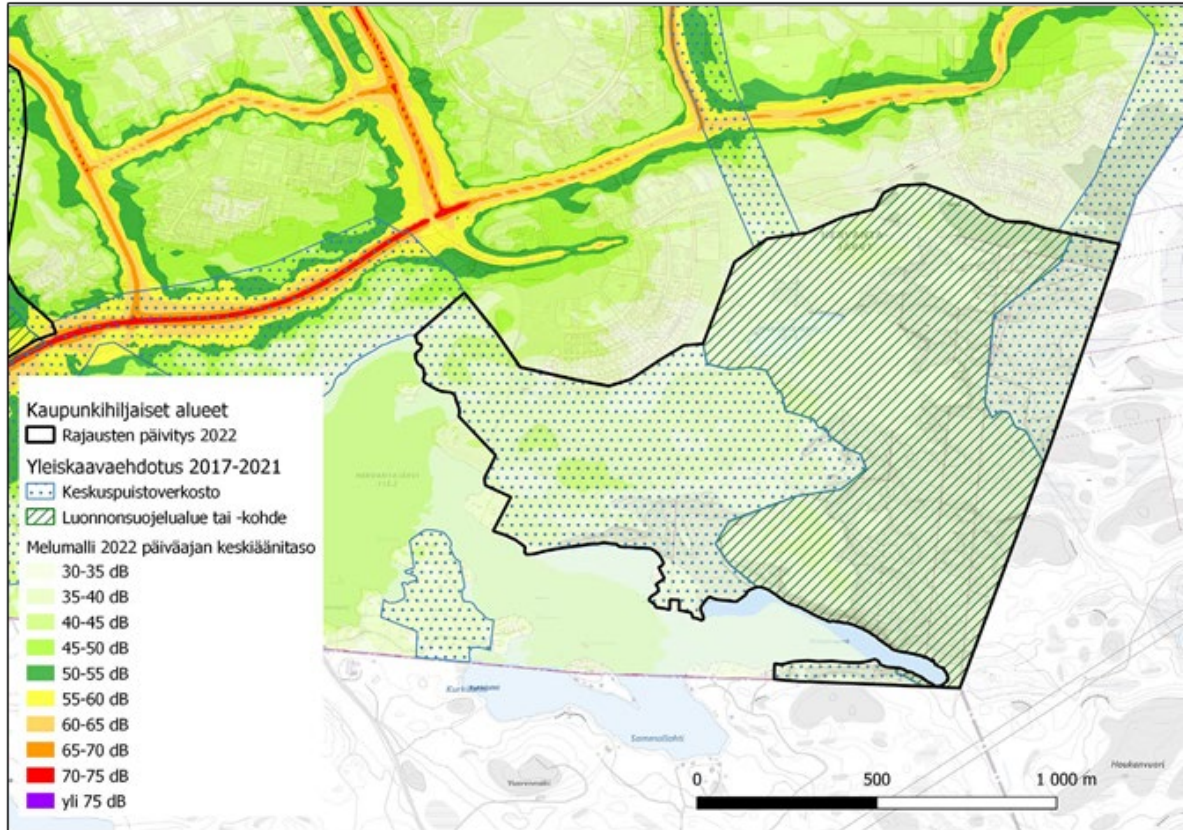
11.9. Halimasjärvi

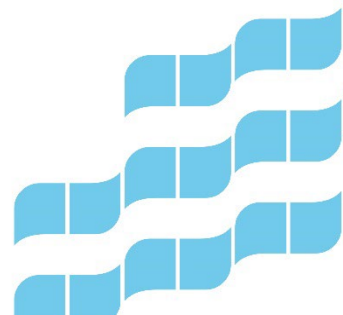
- Alue on suurelta osin varsin hiljainen 35–45 dB (LAeq klo 7–22). Aitolahdentien lähellä melutaso on kapealla vyöhykkeellä yli 50 dB.
- Alueen koillispuolella on puolustusvoimien ampumarata, etäisyys lähimmillään 250 metriä. Ampumamelu kuulunee etenkin kaupunkihiljaisen alueen itäosiin.
- Kaupunkihiljaisen alueen rajausta on tehty yleiskaavan keskuspuistoverkoston rajausta noudattaen. **Keskuspuistoverkoston alue pitää sisällään myös muuhun kuin virkistykseen tai luonnonsuojeluun varattuja alueita, joten rajausta saatetaan tarkistaa yleiskaavaprosessin edetessä. Tällöin voidaan myös ampumaradan lähialueen tilanne tarkastella uudelleen.**
- Tulevat maankäytön muutokset vaikuttavat alueiden rajauksiin ja mahdollisesti myös melutilanteeseen.

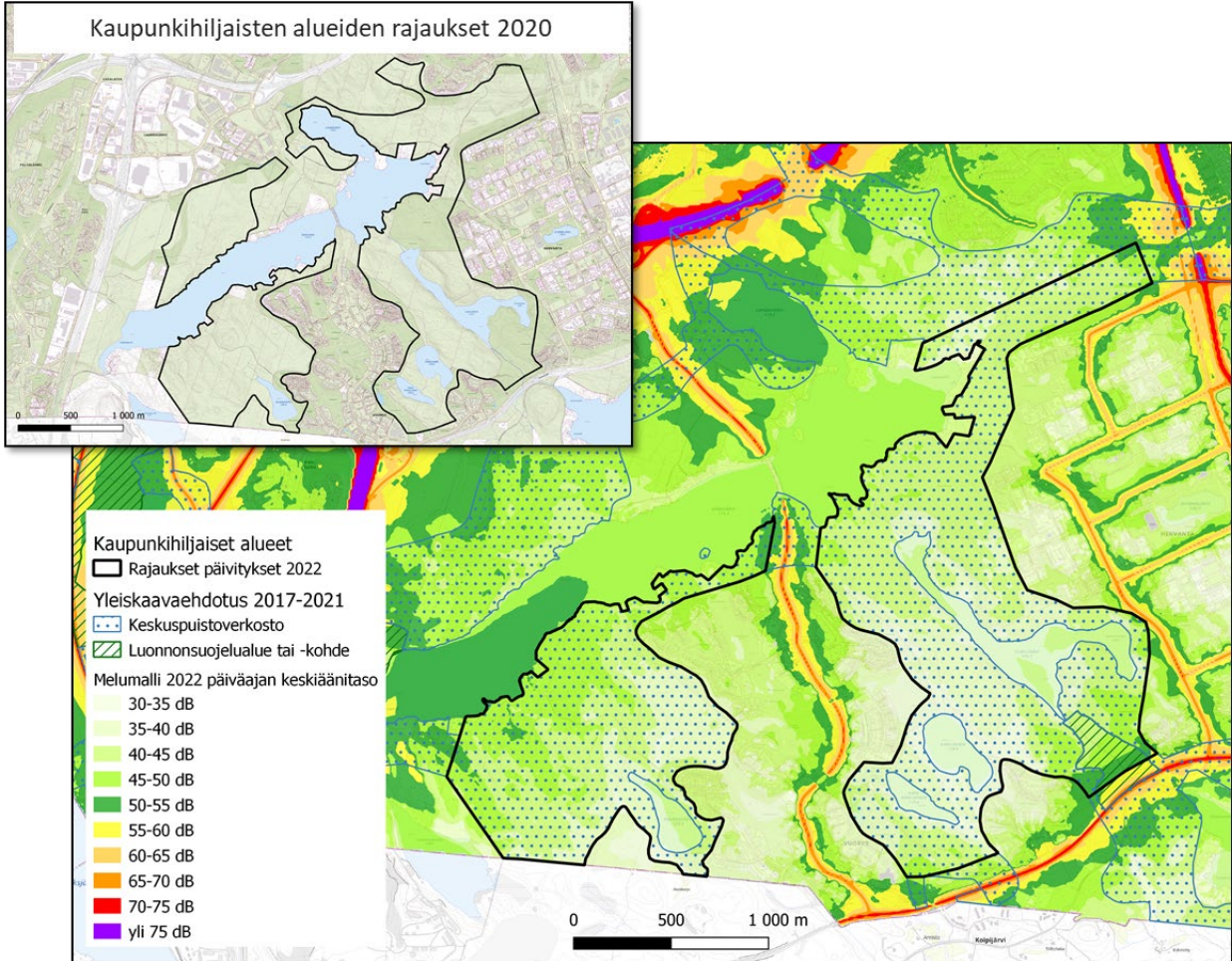
11.10. Hervantajärvi

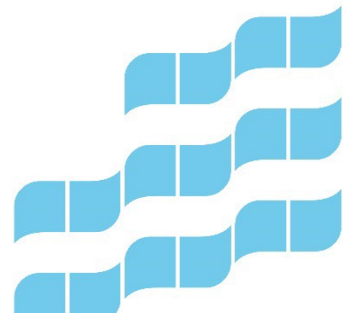
- Alueen liikennemelutilanne on vuoden 2022 meluselvityksen mukaan edelleen erittäin hyvä, pääosin alle 35 dB (LAeq klo 7–22), joten aluerajausta ei ole tarpeen muuttaa.
- Kangasalan tai Lempäälän puolelta ei tiettävästi kantaudu alueelle merkittävää liikennemelua.
- Asemakaava-alueiden rakentamisesta aiheutuvaa tilapäistä melua ei ole huomioitu melumallinnuksessa tai kaupunkihiljaisen alueen rajauksessa.
- Alueelta on länteen mentäessä yhteys Suolijärven kaupunkihiljaiselle alueelle.

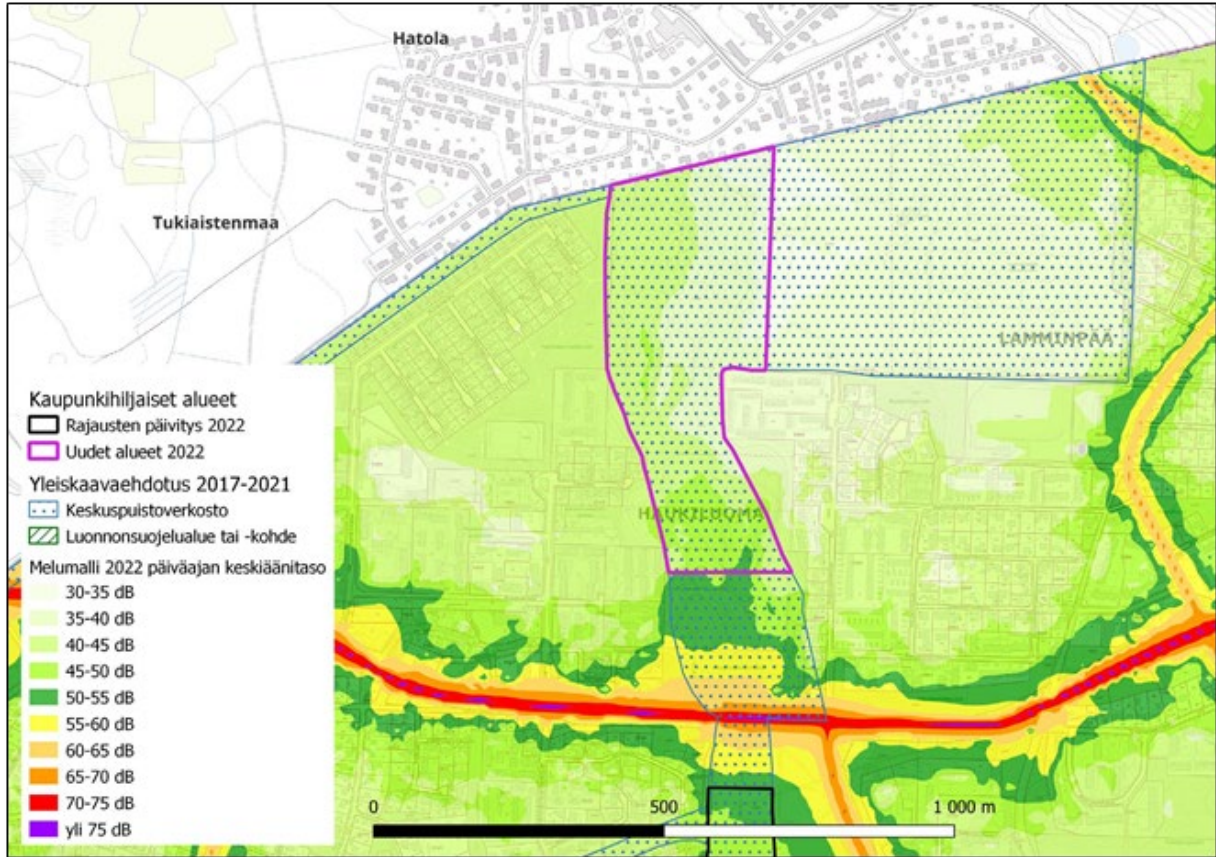
11.11. Särkijärvi ja Suolijärvi

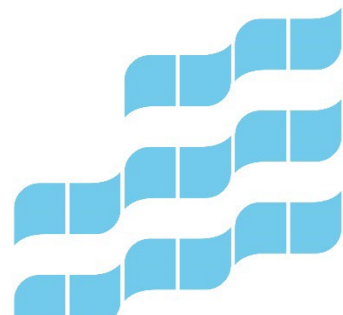
- Suolijärven ja Särkijärven ympäristö muodostaa laajan ja arvokkaan, varsin hiljaisen kokonaisuuden. Alueet on selvyden vuoksi yhdistetty yhdeksi aluekokonaisuudeksi. Melutaso on laajoilla alueilla alle 45 dB (LAeq klo 7–22).
- Särkijärven pohjoispuoleinen keskuistoverkoston osa kuuluu laajasti Pirkkalan lentoaseman lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeeseen (kaavamerkintä lav). Lentomelun vaikutus ei näy oheisen kuvan liikennemelukartassa.
- Kaupunkihiljaisesta alueesta rajataan pois Särkijärven pohjoispuoli noudattaen pääosin yleiskaavan lentokoneiden laskeutumisvyöhykkeen rajaa.
- Alueen kaakkoisosasta on yhteys Hervantajärven kaupunkihiljaiselle alueelle.

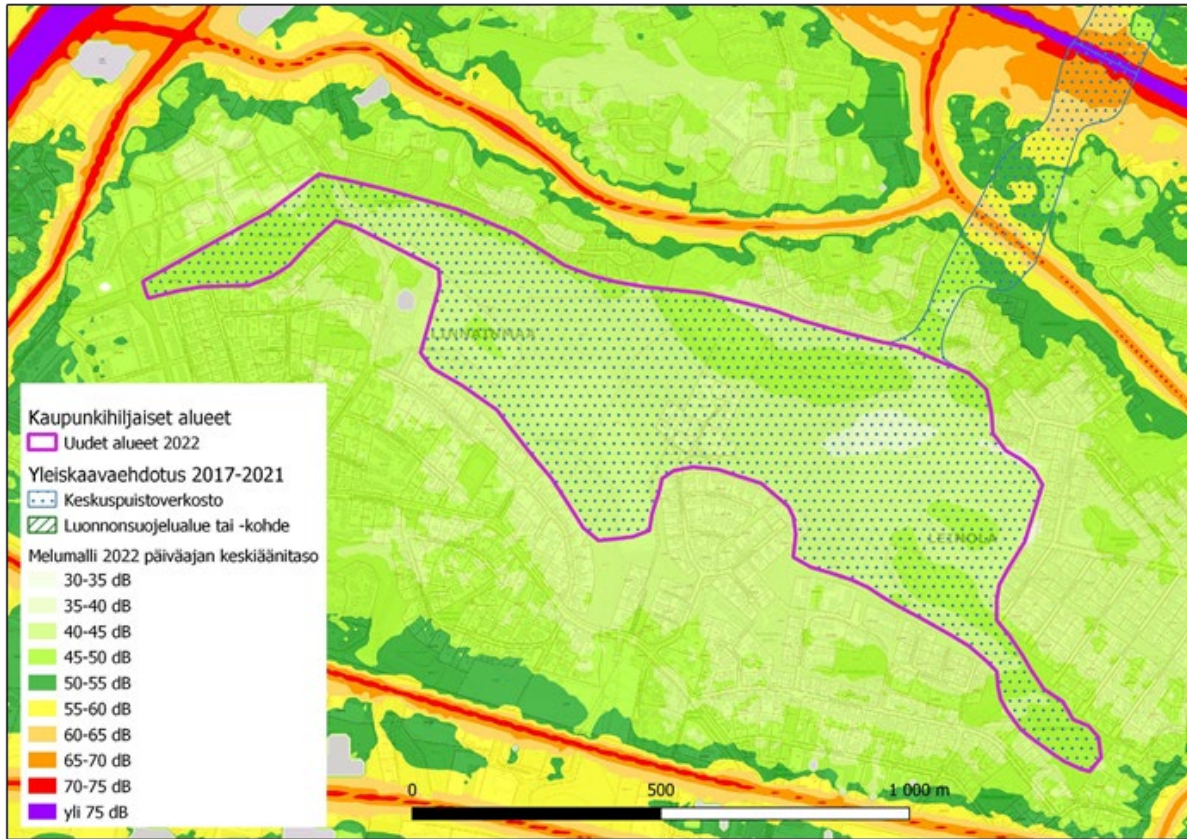
11.12. Uusi alue: Haukiluomanpuisto

- Haukiluomanpuistossa on kohtalaisen laajasti alle 45 dB aluetta (L_{Aeq} klo 7–22).
- Kaupunkihiljaisten alueiden rajausperusteista johtuen Lamminpään hautausmaahan liittyvät alueet on rajattu kaupunkihiljaisen alueen ulkopuolelle. Nämä kuitenkin tukevat alueen merkitystä osana hiljaisten alueiden verkostoa.
- Etelässä aluerajaus sivuaa vuoden 2022 meluselvityksen mukaista 50 dB:n melutason rajaa.
- Alueelta on kohtalaisen luonteva yhteys Tesomajärven kaupunkihiljaiselle alueelle, vaikka väliin jää meluisampi kaistale Myllypuronkadun vartta.
- Yhteys Lamminpään hautausmaalle ja Tesomajärven kaupunkihiljaiselle alueelle lisäävät muuten kohtalaisen pienen alueen arvoa.

11.13. Uusi alue: Linnainmaa-Leinola

- Alue on laaja ja varsin hiljainen. Melutaso on suurelta osin jopa alle 40 dB (L_{Aeq} klo 7–22).
- Rajausta noudattaa keskuspuistoverkoston aluerajausta.

